

Szilárd világkép teremt filmet

Kántor István
(1969, Sárospatak) filmrendező,
a Tokaji Íróklub Hordó díjasa

A Himnuszról készített filmjéről, rendezői inspirációiról és rendezői világképéről beszélgetünk Kántor István filmrendezővel.

– Hogyan készül egy Kántor-film? Miből indulsz ki? Milyen impulzusok alakítják a gondolkodásodat a rendezés során?

– Először is: csak olyan témához fogok hozzá, ami a saját értékrendemnek, ízlésvilágomnak megfelel, hiszen akkor tudom csak teljesen a sajátomná tenni. A kiválasztás vagy a megbízás után kezdődik a „tanulás” időszaka, ami rendkívül izgalmas része a munkának, hiszen új ismeretek tömegével töltődhetem. Ennek az után a felkészülés egy nyugalmasabb fázisában le kell ülednie, és amikor ez megtörténik, a film gondolata már szinte magától összeáll egy kerekébb rendszerré. A finomítás fontos része a vizuális és szöveges elképzelések fejben történő összegyúrása. Reggel, zuhanyzáskor, utazás alatt, napsütésben, séta közben, tűzifavágáskor, és még ezer tevékenység során. Előbb-utóbb eljön az idő, amikor elkezd a munka tárgyiasulni, először papíron, ami nem egyszerű, hiszen a „film” fogalmazás, ha nem is alapjaiban, de jelentősen eltér a szépirodalmitól. A szinopszistól kezdve a szövegekönvön át jut el a filmkészítés a forgatókönyvig. Nos, eddig tart az úgynevezett kevésbé látványos része az előkészületnek. Ezek után áll fel a stáb, és kezd-

jük el a forgatást. Számomra igen fontos, hogy a kollégákat alkotótársaknak tekintsem, tehát a közös munka során is alakulhat maga a film.

– Néhány éve készült el a „Hozz rá víg eszten-dőt...” – A Himnusz képekben című filmed. Mi inspirált e téma feldolgozásakor?

– A Kölcsey Társaság akkori elnöke, Jánosi Zoltán 2014-ben, a Társaság megalakulásának 25. évfordulóján kért fel arra, hogy rendezzek filmet a *Himnuszról*. Na, ez volt az igazi kihívás! Egyfelől azért, mert nem máshoz: nemzeti imádságunkhoz kellett rendezőként hozzányúl-ni, másfelől pedig ilyen alkotás tudtommal még nem született a *Himnuszról*. Az meg sem fordult a fejünkben, hogy most egy új *Himnusz*-értelmezést próbáljunk megalkotni. Elővettük hát mindazon 20. századi *Himnusz*-értelmezéseket, amelyek neves történészek, irodalomtörténészek tollaiból születtek meg, és ezeket szőttük egységgé.

– Képi világod letisztult, harmonikus, áttekinthető. Olyan ember benyomását kelted, mint akinek határozott képe van a világról.

– Most már túl az ötvenen talán fogalmazhatok úgy is, hogy határozott képem van a világról, ami kizárólag az értékek elvén alapszik.

Úgy a téma kiválasztásában, mint a kivitelezésben. Ennek a művészeti ágának, a filmművészetnek is vannak nagyon kemény szabályai – a formanyelvi elemeket, az eszközök használatát illetően. Ez tanulható. A többit pedig az alkotó személyisége, emóciói, ízlésrendje adja, ami fejleszthető ugyan, de bizonyos mértékig, sőt igen nagymértékben belülről fakad. A motívációkat mindig egy szilárd világgép gyúrja egységes egészévé, és így születik meg a harmónia. S az a tartalom, amely azt is kifejezi, hogy egy művész ne dőljön be mindenféle divatos irányzatnak, amely holnapután már lehet, hogy nem is létezik.

– *Legutóbbi alkotásod egy kisjátékfilm, egykori iskolád, a híres sárospataki alma mater közel ötszázéves anekdotagyűjteményéből ad egy változatot.*

– Ez egy keretbe foglalt tréfás történetfüzér. Nagyon régóta szerettem volna elkészíteni ezt a filmet, mivel büszke vagyok arra, hogy a hamarosan félezer éves iskolában tanulhattam. Ahol életre szóló barátságaim köttetnek diák társaimmal, és ahol a régi, legendás tanárgenerációból többen is tanítottak minket. Mindig szeretettel hallgattuk például Szathmáry Sándor tanár úrnak a magyar történelemtől való igaz beszédeit (a földrajzórákon). Leginkább Hazagh Mihály tanár úrtól ismerhettük meg a legtöbbet a pataki diákéletéről, mivel, ha nem akartunk angol nyelvből felelni, akkor arra kértük, hogy meséljen a régi „deákvilágról”. Ő ezt mindig nagy szeretettel, szívesen és színesen tette. Kiváló színművészeket sikerült a pataki diákhagyomány témájának megnyernem, így dolgozhattunk együtt Pregitzer Fruzsina és Ráckevei Anna művésznőkkel, valamint Csikos Sándor, Papp János, Rátóti Zoltán, Szarvas József, Turek Miklós művész urakkal, de a Sárospataki Református Kollégium oktatói karából, valamint diákságából is voltak szereplőink.

– *2019-ben a Tokaji Írótkör Hordó díját vehetted át Szentmártoni János elnök úrtól. Nem min-*

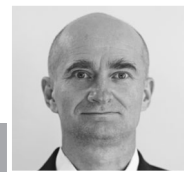
dennapi dolog, hogy filmes ember kapjon irodalmi díjat.

– Az irodalom szerelmeseként, tisztelőjeként évtizedek óta látogatója vagyok az Írótkör rendezvényeinek. Nagy megtiszteltetés volt számomra ez a díj, amit általában írók, költők, irodalomtörténészek szoktak megkapni. A laudációban elhangzottak alapján a *Himnuszról*, Kölcsey Ferencről, Ratkó Józsefről, Szabó Pálról, Tenkács Tiborról, Tokaj festőművészeről, valamint a tokaji bor kultúrhistoriájáról forgatott filmjeimet, tehát Tokaj kulturális örökségéről készített alkotásaimat értékelték az elismeréssel.

– *Milyen tervek foglalkoztatnak?*

– Tervekről nem szívesen beszélek, hiszen csak az létezik, ami már elkészült, tapintható és látható. Annyit azonban elárulhatok, hogy továbbra is a kultúrtörténet, az irodalom, a képzőművészet, illetve ezeknek a különleges ötvözete lesz a fő feladatomban. És ez a tematika kimeríthetetlen. Szívesen forgatnék ezért filmet például a Hangsúly című „hangos”, a rendszer-váltást előkészítő, lázadó irodalmi folyóiratról, amit a nyolcvanas évek közepén, három éven át Ratkó József, Antall István, Nagy András László, és egy ideig Görömbei András szerkesztettek Nyíregyházán, először emelve itthoni látó-, pontosabban hallóterbe a határon túli magyar irodalom számos alkotóját és a nyugati magyar alkotókat is. Ezzel tartozom az emléküknél és a magyar kultúra pontosabb önismeretének is.

Szilágyi Péter

Szilágyi Péter
(1973, Miskolc)
tanár